

KIŞ LASTİĞİ **VE** **SIKÇA SORULAN SORULAR**

ALPAY LÖK
Mak.Y. Müh.

12 Aralık 2011

Kışlastiği.com

www.kislastigi.com
www.wintertyreturkey.com

Toplam 10 (on) sayfadır

Kaynak gösterilerek yayınlanabilir veya Alıntı Yapılabilir

SORU: Kış Lastiğinin Yaz lastiğinden farkı nedir?

Yaz lastiklerinin malzemesi 7 °C'ın altındaki sıcaklıklarda sertleştiği için yola tutunması azalmaktadır. Kış lastiklerinin ise, özel profillerinin yanı sıra, üretildikleri Silica esaslı malzeme daha yumuşaktır ve 7 °C'ın altındaki soğuk hava şartlarında kuru asfalt, kar ve buzda tutunmayı artırmaktadır.

SORU: Bir lastiğin Kış Lastiği olup olmadığı nasıl anlaşılır?

Kış Lastiği ile ilgili RMA (Rubber Manufacturers Association) ve ASTM şartlarını sağlayan lastikler yukardaki sembolü kullanabilirler.

“Bu sembolü taşıyan lastikler Kış Lastiğidir” diyebiliriz.

SORU: M+S Kış Lastiği nedir?

FREN özelliğinin yanında ÇEKİŞ özelliği de artırılmış Kış Lastiği 'dir. RMA (Rubber Manufacturers Association)'un tanımlamasına ve ASTM 'nin test metoduna göre kış şartlarını temsil eden kaygan bir yolda yapılan çekiş kuvveti testinde “referans lastiğin” çekiş kuvvetinden en az %10 daha fazla çekiş kuvveti sağlayan lastikler Kış Lastiği sembolünün yanında M+S veya M S veya M/S işaretleri taşıyabilmektedirler. Aşağıdaki sembollerini birarada taşıyan lastiklere “ **M+S Kış Lastiği** “ diyebiliriz:

M+S

SORU: Kar Lastiği var mıdır?

HAYIR!

Her ne kadar İngilizce konuşulan ülkelerde, örneğin ABD'de, isim olarak “Snow Tyre” kullanılsa da “Kar Lastiği” diye ayrı bir Lastik sınıfı yoktur.

Kış Lastiği yerine “Kar Lastiği” denilmesi doğru değildir.

Kış Lastiğine “Kar Lastiği” yakıştırması “sadece kar üzerinde kullanılabilen” veya “kar üzerinde Kar Zinciri kullanılmasını gerektirmeyen” gibi yanlış anlamalara neden olmaktadır.

Öte yandan bazı, genellikle ucuz, Kış Lastiği markalarının kar üzerindeki sonuçlarının diğer rakip markalardan daha iyi, fakat kuru ve ıslak yolda belirgin şekilde kötü olması, bu zayıflığı olan lastiklerin “Kar Lastiği” olarak satılması bir “Pazarlama Stratejisi” olarak da değerlendirilebilir.

SORU: *M+S “Dört Mevsim Lastiği” nedir?*

“Dört Mevsim Lastiği” olarak da bilinen **M+S** lastikleri (M = Mud = Çamur S = Snow = Kar) Çamur ve Kar üzerinde daha iyi sonuç almak için üretilmiş, ancak bu ek özelliklerinin standardı olmayan lastiklerdir. Bu harfleri taşıyan lastiklerin hangi şartları sağladığı belli değildir. Yolüstü ve Yoldışı şartlarda gitmesi beklenen 4x4 SUV araçların fabrika çıkışı lastikleri genellikle **M+S** lastikleridir.

SORU: *M+S “Dört Mevsim Lastiği” Kış Lastiği sayılır mı ?*

HAYIR!

M+S lastikleri ancak Kış Lastiği sembolünü taşıyorsa **M+S Kış Lastiği** olarak değerlendirilebilir. Kış lastiği sembolünü taşımayan **M+S** lastiklerinin kar üzerinde fren mesafelerinin yaz lastiklerinden daha kısa , ancak kış lastiklerinden daha uzun olduğu saptanmıştır. “Kış Lastiği” sembolünü taşımayan **M+S “Dört Mevsim Lastikleri”** nin kışın iyi bir Kış Lastiği , yazın da iyi bir Yaz Lastiği olamayacağı mutlaka bilinmelidir.

SORU: *Kış Lastiği sembolü taşımayan M+S Lastiği Kış Lastiği sayılmıyorsa, neden M+S Lastiği Almanya’da Aralık 2010’da yapılan son düzenlemede kış şartlarına uygun lastikler arasında değerlendirilmiştir ?*

Eski düzenlemeye kıyasla daha doğru bulunmasına karşın, Alman Trafik Güvenliği kuruluşları bu kararı yetersiz bulduklarını açıkladılar. Bu kararın alınmasında **M+S** lastiğini fabrika çıkışı standart lastik olarak kullanan 4x4 SUV araçların etkili olduğu düşünülmektedir.

SORU: *Kar yağmıyorsa Kış Lastiğine neden ihtiyaç olsun? Kar yağınca yaz lastiğine Kar Zinciri takarım. Yanlış mı?*

RİSK YÖNETİMİ AÇISINDAN YANLIŞ !

Kış Lastiği Risk Yönetimi , Kar Zinciri Kriz Yönetimi dir.

Ne kadar çok Risk Yönetimi , o kadar az Kriz Yönetimi.

Kış Lastiği , kışın kar yağsın yağmasın düşük sıcaklıklarda aracın yola tutunmasını artırmakta , aşırı buzlanma olmadığı sürece aracın kar üzerinde gitmesine ve durmasına olanak vermektedir. Özellikle kuru yoldan kaygan yollara (Köprü ve Viyadük üstünde buzlanma veya siyah buz vs) ani girişlerde aracı yolda tutabilmektedir. Yani Kış Lastiği riskleri azaltmaktadır.

Yaz Lastiği ise aynı şartlarda ve özellikle ani zemin değişikliklerinde aracı yolda tutamamaktadır.Kış Lastiğine göre çok daha erken ve sık Kar Zinciri takma ihtiyacı duymakta ,zincir takıldığında yavaş gitmek ve kuru zeminde ise çıkarılmak zorundadır.

SORU: Kış lastiğinin sadece çekiş olan tekerleklerle takılması yeterli midir?

HAYIR !

Kış lastikleri dört tekerleğe de takılmalıdır , çünkü aracın en kısa mesafede durması hareket edebilmesinden daha önemlidir. İyi bir fren performansı ve kararlılık için 4 tekerlekte de Kış Lastiği şarttır.

SORU: Karayolları Trafik Kanununda Kış Lastiği tanımı var mıdır?

HAYIR !

Karayolları Trafik Kanunu'nda "Kış Lastiği" yer almamaktadır, ancak 30.maddede yeralan ;

"Araçların, esasları yönetmelikte belirtilen şekilde ve tarzda teknik şartlara uygun durumda bulundurulması zorunludur"

cümlesi ilgili Yönetmelikte yeterli bilgi olmadığı için Trafik Polisi ve Trafik Jandarmasına;

"kışın bazı kaygan yollarda Kış Lastiği yeterlidir, zincir istenmeyebilir " şeklinde yorum yapma sorumluluğu yüklemektedir.

SORU: Hangi resmi veya özel araçlar öncelikle Kış Lastiği takmalıdır?

Kışın sıcaklığın 7 °C'ın altında geçtiği yerlerde Ambulans ,İtfaiye, Belediye araçları, Polis ,Jandarma, Okul servisi, Taksi gibi görev araçlarına ve tabii ki Şehiriçi- ve Şehirlerarası Yolcu Otobüslerine kar yağmadan , yollar buz tutmadan , henüz kışın başında iken Kış Lastiği takılmalıdır.

SORU: Kış Lastiği takılı araçların Kar Zinciri bulundurmaları gerekli midir?

EVET ! ZORUNLUDUR !

Karayolu Trafik Kanunu ve ilgili Karayolu Trafik Yönetmeliği gereği Karlı ve buzlu yollarda *"bir takım Kar Zinciri bulundurulması"* zorunludur. Bu zorunluluk Yaz veya Kış Lastiği takmış tüm araçlar için geçerlidir.

SORU: Kış Lastiği takılı bir araca Kar Zinciri takılır mı?

Takılırsa hangi durumlarda takılmalıdır?

TAKILABİLİR!

1) Trafik yetkililerinin talebi durumunda,

Kış Lastiği takılı araçlara ne zaman Kar Zinciri takılması gerektiği Trafik Polisi ve Trafik Jandarmasının yetkisinde olmakla birlikte , zorunluluk olmaksızın bu sorumluluk öncelikle sürücülerin üzerindedir. Karlı yollarda Trafik yetkilileri Yaz Lastiği takılı araçlardan Kar Zinciri takmalarını isterken, Kış Lastiği takılı araçlardan bunu istemeyebilirler.

Kış Lastiği takılı olduğu görülmesine karşın , Trafik yetkilileri Kar Zinciri takılmasını isterse , sürücülerin kesinlikle bu karara uymaları gereklidir.

2) Kış lastiğinin yetersiz kaldığı karlı veya buzlu yollarda özellikle yokuş aşağı inişlerde aşağıdaki deneme yapıldığında sonuç olumsuzsa;

- aracın hızı ve vitesi o şekilde seçilmelidir ki, gaz pedalı bırakıldığında araç blokajsız yavaşlamalı, gaza basıldığında patinajsız hızlanmalıdır.

3) Araç hızı düşürülmesine karşın aşağıdaki durumlar devam ediyorsa;

- Fren sırasında ABS'nin ,
 - Gaza basıldığında ASR'nin ve
 - Dönemeçlerde ESP'in kendiliğinden çok sık devreye girmesi
- sınır değerlere de çok sık ulaşıldığı anlamına gelir.

Tehlikeli durum oluşmadan araç üreticisinin tanımladığı tekerleklerle Kar Zinciri takılmalıdır.

SORU: Trafik Denetimi sırasında araçta Kış Lastiği takılı olduğunun daha kolay anlaşılması için ne yapılabilir?

Kolay teşhis için Kış Lastiği sembolü çıkmaz beyaz kalem ile boyanabilir.

SORU: ABS / ASR / ESP olan araçlara da Kış Lastiği takılmalı mıdır?
EVET !

ABS fren , ASR ise çekiş güvenliğini arttıran teknik üstünlüklerdir, ancak ABS/ASR fizik kurallarını ,yani tekerlekle yol arasındaki sürtünme katsayısını, değiştiremez, kötü lastiklerle buzda fren mesafesini kısaltamaz. ESP ise hareket sırasında sürücünün istediği hareket çizgisinden çıkma eğilimi gösteren aracı, sürücünün istemi dışında, frenleri tek tek kullanarak, aracın tekrar sürücünün istediği hareket çizgisine girmesini sağlayan kararlılığı artıran bir elektronik denetim sistemidir. Yukarda sayılan tüm Elektronik Güvenlik ve Çekiş Sistemlerinin başarısı ve doğru çalışabilmeleri için lastiklerin yola iyi tutunmaları şarttır. Kışın bu araçlar da Kış Lastiği kullanmalıdır.

SORU: 4X4 araçların Kış Lastiği takmasına gerek var mıdır?

EVET!

Yaz lastikleriyle donatılmış dört tekerden çekişli (4x4) bir araç rahatlıkla kalkış yapabilmekte ve kısa sürede yüksek hızlara çıkabilmektedir, fakat fren sırasında durma mesafesi aşırı uzamaktadır yani ;

“gittiği gibi duramamaktadır”.

Bunun çok basit bir nedeni vardır :

Fren sırasında tüm araçlar dört tekerlekten fren yapmaktadır, yani araçlar eşittir.

Yaz lastiği ile kar veya buz üzerinde araç kullanmak isteyen (özellikle 4x4) araç sahiplerine (Kış Lastiği veya zincir takmak dışında) tavsiyemiz bundan vazgeçmeleri , kendilerinin ve başkalarının can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamalarıdır.

SORU: Neden dört tekerden çekişli (4X4) ve elektronik güvenlik donanımlarına sahip araçların iki tekerden çekişli araçlara göre daha çok Kış Lastiği ihtiyacı vardır?

Çünkü dört tekerden çekişli ve elektronik güvenlik donanımlarına sahip araçlar, iki tekerden çekişli araçlara göre çok daha çabuk hızlanabilmekte , daha yüksek hızlara ve fiziksel sınırlara ulaşabilmekteler, ancak fren sırasında tüm araçlar eşit durumda oldukları için *“gittikleri gibi”* duramamaktadırlar.

SORU: Kış Lastiği takılı dört tekerden çekişli (4x4) araçların Kar Zinciri bulundurmaları gerekli midir?

EVET ! ZORUNLUDUR !

Karayolu Trafik Kanunu ve ilgili Karayolu Trafik Yönetmeliği gereği

Karlı ve buzlu yollarda *“bir takım Kar Zinciri bulundurulması”* zorunludur.

Bu zorunluluk Yaz veya Kış Lastiği takmış , 4x4’ler dahil, tüm araçlar için geçerlidir.

SORU: Yaz Lastiği takılı 4X4 ABS/ASR ve ESP’li bir araç , Kış Lastiği takılı önden çekişli ve ABS’li başka bir araçla karlı bir yolda karşılaştırıldığında hangi araç daha güvenlidir?

FREN AÇISINDAN KIŞ LASTİKLİ ÖNDEN ÇEKİŞLİ ARAÇ !

Kış Lastikleriyle donatılmış önden çekişli bir aracın Yaz lastikleriyle donatılmış dört tekerden çekişli 4x4 bir araca göre daha güvenli olduğunu herhalde pek azımız biliyordur.

Bunun çok basit bir nedeni vardır :

Fren sırasında bütün araçlar dört tekerden fren yaptıkları için eşittirler.

Yaz lastikleriyle donatılmış 4x4 bir araç *“gittiği gibi duramamaktadır”* yani fren sırasında fren mesafesi aşırı uzamaktadır.

Öte yandan dört tekeri de Kış lastikleriyle donatılmış tek dingilden çekişli bir araç *“gittiğinden daha iyi” durabilmektedir.*

SORU: Türkiye’de Yaz - Kış Lastiği karşılaştırması yapıldı mı?

EVET ! Üç kez.

4 Mart 2005’de **FRENTEKNİK** Test Laboratuvarı ve **OLTAŞ / CONTINENTAL** tarafından ABS test pisti üzerinde ($k=0.2$ kara yakın sürtünme katsayısı) 80 km/h hızda yapılan karşılaştırma testinde:

kış lastikleri ile 65 m

yaz lastikleri ile 80 m fren mesafesi ölçülmüştür.

25 Ocak 2006’da **İETT** , **kışlastiği.com** ve **FRENTEKNİK** Test Laboratuvarı tarafından karlı zemin üzerinde **İETT** ’ye ait **MAN** belediye otobüsleriyle 50 km/h hızda yapılan karşılaştırma testinde:

kış lastikleri ile 43 m

yaz lastikleri ile 63 m fren mesafesi ölçülmüştür.

31 Mart 2006’da **GOOD YEAR**, **kışlastiği.com** , **HED AKADEMİ** ve **FRENTEKNİK** Test Laboratuvarı işbirliği ile yapılan

“OKUL SERVİSLERİ İÇİN KIŞ LASTİĞİ - YAZ LASTİĞİ KARŞILAŞTIRMASI”

60 km/h hızda yapılan karşılaştırma testinde:

Yaz lastikleri ile 67 m

Kış lastikleri ile 38 m

Önde Yaz , arkada Kış Lastikleri ile 52 m

fren mesafesi ölçülmüştür.

SORU: Yeni Kış Lastiği takıldıktan sonra nelere dikkat edilmelidir?

Yeni Kış Lastiği takıldıktan sonra;

- Kuru yol üzerinde 200 - 300 km “Yüzey Alıştırması” yapılması,
- “Yüzey Alıştırması” sırasında yüksek hızlara çıkılmaması, ani fren yapılmaması, dönemeçlere hızlı girilmemesi,
- “Yüzey Alıştırması” yapılmadan Kar üzerinde kullanılmaması,

gereklidir.

Kuru yol üzerinde “Yüzey Alıştırması” yapılması gereğinin nedeni Kış Lastiği üretim sürecinde lastiğin lamellerinin kalıptan kolay ayrılabilmesi için Silica bazlı bir “Kalıptan ayırma yağı” kullanılması ve bu yağın lastiğin istenen tutunmayı sağlayabilmesi için temizlenmesi gereğidir.

Geniş tabanlı Kış Lastikleri için “Yüzey Alıştırması” süreci daha da önemlidir.

SORU: Lastiğin “Yük Sınıfı” nedir?

Bir lastiğin taşıyabileceği yükü (kg) gösterir.

Araç üreticisi çeşitli emniyet faktörlerini de gözönüne alarak ürettiği araca takılacak lastiklerin “Yük Sınıfı” nı belirler. Bir araca sonradan Standart Lastiğin “Yük Sınıfı” nın altında lastik takılamaz.

YÜK SINIFI (YS) TABLOSU				LOAD INDEX (L I)			
YS / kg	YS / kg	YS / kg	YS / kg	YS / kg	YS / kg	YS / kg	YS / kg
50	190	61	257	72	355	83	487
51	195	62	265	73	365	84	500
52	200	63	272	74	375	85	515
53	206	64	280	75	387	86	530
54	212	65	290	76	400	87	545
55	218	66	300	77	412	88	560
56	224	67	307	78	425	89	580
57	230	68	315	79	437	90	600
58	236	69	325	80	450	91	615
59	243	70	335	81	462	92	630
60	250	71	345	82	475	93	650
						94	670
						105	925
						106	950
						107	975
						108	1000
						109	1030
						110	1060
						111	1090
						112	1120
						113	1150
						114	1180
						115	1215
						116	1250
						117	1285
						118	1320
						119	1360
						120	1400

SORU: *Kış lastiğinin yola daha iyi tutunması için hava basıncını düşürmek doğru mudur?*

KESİNLİKLE YANLIŞ!

Kış ve Yaz lastiklerinin hava basınçları “kesinlikle” Lastik ve Araç üreticisinin verdiği değerler olmalıdır. Öte yandan düşük basınç durumunda sanıldığı gibi yola tutunma artmamakta, lastiğin yola tutunmayı artıran profilleri yetersiz basınçtan dolayı işlevsiz kalmaktadır. Genel inanın tersine hava basıncının istenen değerden 0.1 - 0.2 bar daha yüksek basılmasının Kış Lastiğinin tutunmasını artırdığı saptanmıştır. En son olarak, lastik basıncının düşürülmesinin aracın dönemeç kararlılığını olumsuz etkilemenin yanında “yuvarlanma direnci”ni ve dolayısıyla yakıt tüketimini de yükselttiği unutulmamalıdır.

SORU: *Lastiğin “Hız Sınıfı” nedir ?*

Bir lastiğin kullanılabileceği en yüksek hızı (km/h) gösterir.

Hız sınıfı (Speed Index – SI)	N	P	Q	R	S	T	U	H	V	W	Y	ZR
İzin verilen hız (km/h)	140	150	160	170	180	190	200	210	240	270	300	>240

Almanya dışında Karayolları ve Otoyollar üzerinde izin verilen en yüksek hız 130km/h olmasına karşın , üretilen araçların üzerinde bu hızın çok üzerinde hızlara izin verebilecek lastikler kullanılmaktadır.

Araç üreticisi çeşitli emniyet faktörlerini de gözönüne alarak ürettiği aracın üzerindeki lastiklerin “ Hız Sınıfı”nı belirler.

Bir araca sonradan Standart Yaz Lastiğinin “Hız Sınıfı”nın altında ;

- Yaz Lastiği takılamaz,
- Kış Lastiği takılabilir , ancak bu durumda, kilometre göstergesine yapıştırılacak bir çıkartma ile Sürücü uyarılmalıdır.

SORU: Kış Lastiği takarken yaz lastiğinden farklı (Ölçü, Hız ve Yük Sınıfı) bir lastik takılabilir mi?

Araç üreticisinin önerdiği ve standart yaz lastiğinin özelliklerine sahip Kış Lastiği takılmalıdır. Ancak üretici tarafından tavsiye verilmemişse ;

- Çapı aynı ancak genişliği daha az olan kış lastikleri kullanılabilir.
- Yük Sınıfı kesinlikle aynı olmalıdır.
- Hız sınırı daha düşük bir Kış Lastiği kullanılacaksa , Kış Lastiğinin bu düşük hız sınırından dolayı ,sürücü kilometre göstergesine yapıştırılacak bir çıkartma ile uyarılmalıdır.

SORU: Kış Lastikleri nasıl saklanmalıdır ?

Kış lastikleri 15 - 20 °C sıcaklıkta karanlık , kuru ve serin bir yerde, radyatör gibi ısı kaynaklarından en az 1m uzaklıkta ve naylon gibi bir torbaya sarılarak depolanmalıdır.

Jantlı ve jantsız olarak depolandığında şunlara dikkat edilmelidir:

- JANTLI : Üst üste ve yatık şekilde depolanmalıdır .
- JANTSIZ : Dikine ve yanyana depolanmalı , deforme olmamaları için lastikler periyodik olarak döndürülmelidir.

SORU: Kış lastiklerinin saklanma ömrü kaç senedir?

Beş yıldır. Bu süreyi geçen kış lastikleri işlevsel açıdan zayıflamaktadır.

SORU: Kış Lastiği seçiminde nelere dikkat etmelidir ?

1) Araç üreticisinin önerdiği ;

- Kış lastiği markası ve Tipi
- Ölçü , Yük sınıfı ve Hız Sınıfı takılmalıdır.

Bu bilgiler Kullanıcı El Kitabı veya araç üzerinde bulunmaktadır. Aracın Yetkili Servisleri de bu konuda bilgi verebilir.

2) Araç üreticisi tarafından Kış lastiği markası ve Tipi önerisi verilmemişse, seçilecek Kış Lastiğinin aracın üzerindeki

Standart Yaz Lastiği ile aşağıdaki özellikleri aynı olmalıdır ;

- Ölçü : Genişlik (mm) / Profil (%) X Jant çapı (inç)
- Yük sınıfı : Load Index
- Hız sınıfı : Speed Index

3) Aşağıdaki durumlarda Standart Yaz Lastiği ile farklı özelliklere onay verilebilir:

- Çapı aynı ancak genişliği daha az olan Kış Lastiği kullanılabilir.
- Yük Sınıfı kesinlikle aynı olmalıdır.
- Hız Sınıfı daha düşük bir Kış Lastiği kullanılacaksa sürücü, Kış Lastiğinin bu düşük Hız Sınıfından dolayı , kilometre göstergesine yapıştırılacak bir çıkartma ile uyarılmalıdır.

4) Seçilen Kış Lastiğinin mutlaka;

- Üzerinde “Kış Lastiği” işaretinin olması,
- Üretim Yılı ve Ayının kontrol edilmesi ,
- Garanti şartlarının öğrenilmesi,
- Aracın tüm tekerleklerine takılması gerekir. (4 x 4 x 4 kuralı)

5) Kış Lastiklerinin çeşitli otomobil dergileri veya kuruluşlar tarafından yapılmış testlerdeki sonuçları , fiyatlarının yanında, aşağıdaki önem sırasına göre gözönüne alınmalıdır:

- Kuru yolda fren
- Islak yolda fren
- Karda Fren
- Karda Çekiş

Kış Lastikleri kışın, kardan çok kuru ve ıslak zeminlerde kullanılmaktadır . Sadece kar üzerinde iyi sonuç veren , kuru yolda kötü sonuçlar veren “Kar Lastiği” iyi bir Kış Lastiği olamaz.

6) En iyi Kış Lastiği;

- Karda Fren ve Çekiş yönünden yeterli ,
- Kışın kuru ve ıslak zeminde yazın Yaz Lastiğine en yakın sonuç veren lastiktir.

SORU: Kış Lastiği 12 ay kullanılır mı?

HAYIR !

Kış lastikleri ile yazın yapılan fren testleri yaz lastiklerine göre daha uzun fren mesafeleri vermiştir. Aşağıdaki örnekte yaklaşık 3m lik bir uzama görülmektedir.

Yazın 100 km/h hızda yapılan fren testinde durma mesafesi ;

- Kış Lastiği ile 41 m
- Yaz Lastiği ile 38 m

Ölçülmüştür.

Gereğinde bu 3 m lik fark hayat kurtarabilir. Bu nedenle kış lastiklerini yazın kullanmamak gerekir.Öte yandan kış lastiklerinin yaz lastiklerine göre daha pahalı olduğu da gözönüne alınacak olursa , bu kararın ekonomik olmadığı da ortadadır.

“YAZ LASTİKLERİ YAZIN, KIŞ LASTİKLERİ KIŞIN KULLANILIR”